

Odešel Břetislav Vachala (†24. června 2020)

Miroslav Verner

Odešel Břetislav Vachala, kolega a přítel, kterého jsem znal a s nímž jsem spolupracoval padesát let. V této krátké osobní vzpomínce bych chtěl vyjádřit lítost nad ztrátou člověka, jehož jsem měl rád a vážil si ho jako osobnosti velké morální integrity.

Obdivoval jsem nejen jeho zaujetí starým Egyptem a oddanost oboru, vážil jsem si také jeho pracovitosti a skromnosti. Břetislav miloval egyptologii, která, kromě rodiny, zcela naplňovala jeho život. Měl velké odborné znalosti, pozorně sledoval nové odborné články a monografie a k mnohým se vyjadřoval ve svých recenzích. Ostatně jeho vědomosti, píle a pečlivost se odrážejí v jeho rozsáhlé bibliografii.

Věnoval se především egyptskému jazyku, filologii, práci s texty a s nimi také úzce souvisejícím staroegyptským literárním dílům. Zajímalo ho vše od poezie až po historické texty a v poslední době zejména generacemi ověřované zkušenosti starých Egyptanů, které našly své vyjádření ve specifickém literárním žánru „naučení“ – moudrých rad do života. Připravoval jejich souborné české vydání. Že stranou jeho zájmu nestála ani starověká odborná literatura, dokládají jeho překlady lékařských textů, včetně jeho českého překladu slavného Ebersova lékařského papyru. Sice ho dokončil, ale jeho vydání se bohužel již nedožil. Uvažoval rovněž o sepsání příběhu české egyptologie.

Svoji erudici a zájem o nápisy a texty uplatňoval i na archeologických výzkumech v Egyptě, na nichž působil

jako epigraf. Bylo vidět, jaké potěšení mu působilo, když se mu podařilo přesně přeložit nápis, a tím pak výstižně interpretovat doprovodnou scénu, nebo z hromádky vápencových fragmentů se zbytky hieroglyfických značek sestavit původní nápis.

Břetislav miloval Egypt a jeho úžasné pamětihodnosti a znal je jako málokdo. Důkladně se s nimi seznámil během svého zdejšího dlouholetého působení, v neposlední řadě i ve funkci velvyslance České republiky. Vždy budu vzpomínat na naše rozhovory o Egyptě, egyptských památkách a egyptologii během dvou našich dlouhých společných cest autem do oázy Síwa a na konferenci v Asjútu.

Po skončení studia Břetislav svou prací významně přispěl k obnově činnosti Československého egyptologického ústavu na FF UK, neboť ten byl v roce 1971, na počátku normalizace, zrušen. Neméně významně se podílel na obnově výuky egyptologie na FF UK, přerušené na téměř dvě desítky let, svými přednáškami o egyptštině, egyptské literatuře a dějinách Egypta.

Odešel, ale bude dále žít v úctyhodném egyptologickém díle, které zanechal, a ve vzpomínkách svých přátel. Přesto nám ale bude chybět – on i jeho přátelský úsměv.

V Praze 7. července 2020

Miroslav Verner



Obr. 1 Břetislav Vachala provází prezidenta Václava Havla Ptahšepesovou mastabou při jeho návštěvě Abúsíru v roce 1991 (foto M. Zemina) / **Fig. 1** Břetislav Vachala accompanies President Václav Havel in the mastaba of Ptahshepses during his visit of Abusir in the year 1991 (photo M. Zemina)